

ANNE-BABA TUTUMLARI

Anne-baba tutumları; anne ve babanın çocuklarını yetiştirirken kullandığı; tutum, davranış ve yöntemlerin bütünüdür.

Aslında anne babalar bunu yaparken; yetiştirilme tarzları, sahip oldukları sosyokültürel değerler, toplumsal normlar, yaşamış olduğu coğrafya, anne-babanın eğitim seviyesi ve yaşanmışlıklardan (travmatik olaylardan) etkilenebilir.

Bu tutumları 6ana başlık altında toplayabiliriz :

- ✚ Aşırı Koruyucu Anne- Baba Tutumları
- ✚ Aşırı Baskıcı- Otoriter Anne- Baba Tutumları
- ✚

- ✚ Aşırı Hoşgörölü Anne-Baba Tutumları
- ✚ Demokratik Anne- Baba Tutumları
- ✚ Dengesiz ve Kararsız Anne- Baba Tutumları
- ✚ İlgisiz ve Duyarsız Anne- Baba Tutumları

Ebeveynlerin tutumları çocuğun kişilik gelişiminde büyük önem arz etmektedir. Çocuğun anne babasıyla ilişkiler; diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların benimsendiği davranış ve tutumlarının temelini oluşturur. Bu yüzden anne-babaların çocuğun karakterinin oluşmasında etken bir rol oynadığını unutmamak gerekir

- ✚ **Aşırı Koruyucu Anne- Baba Tutumları :** korumak kollamak normal bir anne baba tutumu diyebiliriz ancak çocuğun kendini gerçekleştireceği faaliyetleri engelleyecek şekilde değilse. Bu tutumda çocuklara sürekli korunmaya muhtaçmış gibi davranılır. Bu durumda çocukta "ben tek başıma bir şey yapamam, annem-babam olmazsa ben mahvolurum!" mesajı oluşturur. Bu ifadeler her ne kadar masum bir durummuş gibi görünse de hiçbir anne babanın isteyeceği bir davranış şekli

değildir.

Bu tutumla yetiştirilmiş çocukların; Sosyal ilişkileri zayıftır. Özgüveni düşüktür. Kendi

kararlarını kendileri veremezler. Sürekli onaylanma ihtiyacı duyarlar. Karşılaştıkları güçlükler karşısında beceriksiz tavırlar sergilerler. Hayatlarının her alanında

kendilerini koruyacak birilerini ararlar. (evlendiklerinde eşlerini koruyucu bir melek gibi görürler).

✚ Aşırı Baskıcı- Otoriter Anne-

Baba Tutumları : Bazı ana-babalar çocuklarından yaş ve kapasitelerinin üstünde beklentilerde bulunmaktadır. Bu maskelenmemiş red olarak ortaya çıkabilmektedir. Bu tutum içinde olan anne-babalar çocuklarından kusursuz olmalarını beklemekte, okul hayatında üstün başarı beklentisinde bulunmaktadır. Bu tür çocuklar, belirli bir başarı düzeyine sahip olsalar da anne-babaların beklentisi bunun çok üstünde olduğundan, beklenen davranışları gerçekleştirmemekle ve

sonuçta kendilerine olan güveni azalmakta ve kendi gözlerinde değersizleşmekte, girişim ve çaba güçlerini yitirmektedirler (Tuzgöl, 1998)

Bu tutumda anne baba katı bir disiplin uyguladığı için çocuk her kurala uymak zorunda bırakılır. Anne ve babadan birisi, ya da her ikisinin baskısı altında olan çocuk, sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli olmasına karşılık, küskün, silik, çekingen, başkalarının etkisinde kolay kalabilen, aşırı hassas bir yapıya sahip olabilir.

✚ Aşırı Hoşgörülü Anne-Baba

Tutumları : Bu yaklaşım içerisinde olanlar, çocuklarının karşısında tersi olan, onların ısrarlı isteklerini yerine getiren, onları şımartan, onlara fazlasıyla özgürlük tanıyan, kolaylıkla boyun eğen, yumuşak başlı ve tutarsız davranan, çok aşırı boyutlarda çocuklarını ihmal eden ve terk

edebilen ana-babalardır. Görünürde çocuğuyla çok

✚ ilgili olan bu ana-babalar, çocukları üzerinde çok başarısız bir kontrol sergilemekte ve az sayıda talepte bulunmaktadır. Böyle bir ortamda sosyal gelişim yetersizdir. Benlik kontrolü

✚ Demokratik Anne- Baba Tutumları

Bu tür ebeveyn yaklaşımında, anababa çocuklarını destekler ama bunun yanında sınırlarını koymasını da ihmal etmez ve onların hareketlerini kontrol eder. İstek ve görüşlerini açık ve anlaşılır bir şekilde dile getiren ebeveyn, çocukla sıcak bir iletişim içindedir. Çocuğuyla birebir ilişki içindeyken ona karşı ilgilidir ve ona aktif dinleme uygular. Böyle bir ana baba yaklaşımı, çocuğa başarılı bir sosyal gelişim için gerekli olan ortamı hazırlamış olur. Demokratik aile tutumunda, çocukların uyulması

düşüktür. Aşırı hoşgörölü ana babalar, çocukları ne isterlerse yapılmasına izin verir. Tabii bunun sonucu olarak, böylesi ailelerin çocukları, hiçbir zaman kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğrenemezler. Her zaman kendi yollarının izlenmesini, isteklerinin gerçekleştirilmesini beklerler (Yavuzer, 2003).

gereken kurallar ve standartlara uymalarına yardım edilir. Ana babalar çocukların, çocuklar ana babaların görüşlerine değer verirler. Haklar karşılıklı olma temeline dayandırılır. Sorumluluk bilinci yanında çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi desteklenir. Demokratik aileler, hoş görölü, güven verici ve destekleyici bir tutum içinde, çocuğun da kabul edeceği mantıklı bir denetime başvururlar. Kesin sınırlamalar yerine, çocuğa söz ve tercih hakkı veren seçenekler sunar ve bu anlayış doğrultusunda isteklerde bulunurlar.

✚ Dengesiz ve Kararsız Anne- Baba Tutumları

Bu tutum anne-baba arasındaki görüş ayrılığı şeklinde ortaya çıkabileceği gibi anne veya babanın şahsında yaşanan değişken davranış biçimi olarak da

görünebilir. Bu tutum aşırı hoşgörü ile sert cezalandırma arasında gidip gelme biçiminde görülür. Disiplin vardır ama ne zaman nerede uygulanacağı belli değildir. Bu nedenle

çocuk davranışlarının sonunda neler olacağını bilemez. Bu tutum içinde olan anne babalar çocuğun bir gün önce görmezden geldikleri bir davranışını ertesi gün azarlar ya da cezalandırırlar, bunun nedeni de büyük olasılıkla o zamanki ruhsal

✚ İlgisiz ve Duyarsız Anne-Baba Tutumlar

Çocuğa karşı ilgisiz, çocuğun maddi ve manevi ihtiyaçlarına karşı duyarsız, sevgi ve şefkati yetersiz, anne-baba tutumudur. Çocuğun kişiliği üzerinde en çok olumsuz etkiler bırakan anne-baba tutumu, çocuğa karşı ilgisiz ve sevgisiz olandır. İlgisiz anne-baba

durumlarıdır. Dolayısıyla çocuk davranışının doğru ya da yanlış oluşuna değil, “ne zaman yaparsam ceza alırım” diye düşünür. Anne babasının değişik davranış kalıplarına sahip olması, çocukların da bilerek ya da bilmeyerek bu kalıpları benimsemelerine yol açmaktadır. **Bu tarz içinde yetişen çocukların kendilerine güvenleri yoktur. Karasız çekingene olabilecekleri gibi başkaldıran, asi davranışlar da sergileyebilirler (Öğretir, 1999).**

tutumu, çocukların kin, düşmanlık ve endişe duygularına kapılmasına neden olmakta; kavgacı, isyankâr, saldırgan ve suç işlemeye eğilimli olabilmektedir. **Çocuk için iyi annesaba tutumu; ne tam serbest, ne de sert ve baskıcı olmalıdır. Tutarlı-dengeli sevgi ve ilgi, çocuğun kendine güvenini ve benlik saygısını yükseltir.**

Kaynakça :

FARKLI ANNE BABA TUTUMLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARIN ÖZGÜVEN DUYGUSUNUN GELİŞİMİNE ETKİSİ (Aksaray İli Örneği) Yüksek Lisans Tezi

<https://madalyonklinik.com/blog/anne-baba-tutumlari> →

<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/Annebaba%20Tutumlar%C4%B0http://ilkgelisim.com/annebaba%20tutumlari/>